

## Частична предварителна оценка на въздействието

### Институция:

Министерство на правосъдието

### Нормативен акт:

Проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерския съвет

☐ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет

☐ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за:

.....

### Лице за контакт:

Светла Стойкова- държавен експерт в дирекция „Съвет по законодателство“

Филип Савов – държавен експерт в дирекция „Съвет по законодателство“

Донка Аврамова – държавен експерт в дирекция „Съвет по законодателство“

### Телефон и ел. поща:

02/ 9237 522

[Svetla.Stoykova@justice.government.bg](mailto:Svetla.Stoykova@justice.government.bg)

02/ 9237 463,

[F.Savov@justice.government.bg](mailto:F.Savov@justice.government.bg)

02/ 9237 341,

[d.avramova@justice.government.bg](mailto:d.avramova@justice.government.bg)

### 1. Проблем/проблеми за решаване:

**Проблем 1 „Невъзможност за предоставяне от Агенцията по вписванията на услугите от Регистъра по несъстоятелност в съответствие с изискванията на чл. 760е, ал. 4 от Търговския закон за събиране на разходооправдани такси от Агенцията по вписванията“**

#### 1.1. Кратко описание на проблема и причините за неговото възникване:

Със Закона за изменение и допълнение на Търговския закон (ЗИД ТЗ), приет от Народното събрание на 18 септември 2024 г. и обнародван в „Държавен вестник“, бр. 82 от 27 септември 2024 г., беше усъвършенствана уредбата във връзка със създаване на регистър по несъстоятелност при Министерството на правосъдието. С приетите промени в чл. 760е от Търговския закон (ТЗ) се предвиди актовете в производството по несъстоятелност на предприемача да се вписват или обявяват в регистъра по несъстоятелност, който е публичен се води и поддържа в електронна форма от Министерството на правосъдието. В чл. 760е, ал. 4 бяха уредени видовете услуги, извършвани от регистъра по несъстоятелност, за които бе предвидено Министерството на правосъдието да събира такси (за вписване и обявяване на актове; за издаване на удостоверение; за извършване на писмена справка; за издаване на заверено копие на хартиен носител от електронен образ на заявление или приложения към него; за предоставяне на базата данни или част от нея).

В изпълнение на § 26, т. 1 от преходните и заключителните разпоредби към ЗИД ТЗ (обн., ДВ, бр. 82 от 2024 г.), във връзка с чл. 760е, ал. 3 и ал. 4 ТЗ и регламентиране на условията и реда за водене, съхраняване и достъп до регистъра по несъстоятелност по чл. 760е от ТЗ, изграден към

Министерството на правосъдието след приетите законодателни промени, беше издадена Наредба № Н-1 от 2025 г. за условията и реда за водене, съхраняване и достъп до регистъра по несъстоятелност по чл. 760е от Търговския закон (обн., ДВ, бр. 36 от 2025г.).

С Постановление № 30 на Министерския съвет от 2025 г. за допълнение на Тарифа № 1 към Закона за държавните такси за таксите, събирани от съдилищата, прокуратурата, следствените служби и Министерството на правосъдието, одобрена с Постановление № 167 на Министерския съвет от 1992 г. (обн., ДВ бр. 34 от 2025 г.), се въведе такси за видовете услуги, извършвани от регистъра по несъстоятелност по чл. 760е, ал. 4 ТЗ.

На 4 юли 2025 г. в бр. 54 на „Държавен вестник“ бе обнародван Закон за несъстоятелност на физическите лица (ЗНФЛ), в сила от 8 юли 2025 г. Законът урежда производството по несъстоятелност на физическите лица, които са неплатежоспособни добросъвестни длъжници, както и условията и реда за погасяване на задълженията на длъжниците след откриване на производство по несъстоятелност.

За да се осигури публичност на определени актове и действия в производството по несъстоятелност на физическите лица, с разпоредбата на чл. 105 ЗНФЛ се предвиди актовете в производството по несъстоятелност на физическите лица да се вписват или обявяват в Регистъра по несъстоятелност, който се води и поддържа от Министерството на правосъдието съгласно чл. 760е ТЗ.

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, приет от 51-вото Народно събрание на 8 октомври 2025 г. (обн., ДВ, бр. 87 от 2025 г.), се предвидиха изменения в чл. 760е ТЗ и чл. 105, ал. 1 ЗНФЛ. Съгласно измененията регистърът по несъстоятелност се води и поддържа от Агенцията по вписванията към министъра на правосъдието, която събира такси в размери, определени с тарифа на Министерския съвет, за предоставяне на следните услуги от регистъра по несъстоятелност:

1. вписване и обявяване на актове;
2. издаване на удостоверение;
3. извършване на писмена справка;
4. издаване на заверено копие на хартиен носител от електронен образ на заявление или приложения към него.

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, приет от Народното събрание на 8 октомври 2025 г. (обн. ДВ, бр.87 от 2025 г.), на министъра на правосъдието е възложено в тримесечен срок от влизането в сила на закона да организира прехвърлянето на базата данни, документите и данните от книгите на съда по несъстоятелността по чл. 634в ТЗ, отнасящи се до регистъра по несъстоятелност в частта относно предприемачите, от Министерството на правосъдието на Агенцията по вписванията. Прехвърлянето на регистъра ще се констатира със заповед на министъра на правосъдието, която ще бъде обявена на интернет страницата на министерството и на Агенцията по вписванията.

В частта относно физическите лица се предвиди регистърът по несъстоятелност да се въведе в експлоатация със заповед на министъра на правосъдието, след създаване на необходимите условия от страна на Агенцията по вписванията за това, което трябва да приключи най-късно в деветмесечен срок от влизането в сила на ЗНФЛ. Заповедта за въвеждане в експлоатация на тази част ще се обяви на интернет страницата на Министерството на правосъдието и на Агенцията по вписванията.

Съгласно § 13, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби на ЗИД на ЗДТРРЮЛНЦ (обн., ДВ, бр. 87 от 2025 г.) в тримесечен срок от влизането в сила на закона Министерският съвет приема необходимите изменения и допълнения в действащите тарифи за таксите по чл. 760е, ал. 4 ТЗ.

Приетите промени в Закона за изменение и допълнение на Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел налагат освен съответни изменения и допълнения в Наредба № Н-1 от 2025 г. за условията и реда за водене, съхраняване и достъп до регистъра по несъстоятелност по чл. 760е от ТЗ (обн., ДВ, бр. 36 от 2025 г.) и Наредба № Н-5 от 2023 г. за утвърждаване на образци по чл. 693а ТЗ (обн., ДВ, бр. 100 от 2023 г.) и допълнение на действащата Тарифа за държавните такси, събирани от Агенцията по вписванията, приета с Постановление № 243 на Министерския съвет от 2005 г. (обн., ДВ, бр. 94 от 2005 г.), с цел регламентиране на такси по заявления за предоставяне на услуги от регистъра по несъстоятелност по отношение на предприемачите и физическите лица, тъй като такива досега не са уредени в тази тарифа. Налагат се и промени в Тарифа № 1 към Закона за държавните такси за таксите, събирани от съдилищата, прокуратурата, следствените служби и Министерството на правосъдието, одобрена с Постановление № 167 на Министерския съвет от 1992 г. (обн., ДВ, бр. 71 от 1992 г.), тъй като таксите за услугите, предвидени досега в раздел Г. „Такси, събирани от Министерството на правосъдието“, буква 62ц, ще отпаднат поради прехвърлянето на регистъра по несъстоятелност от Министерството на правосъдието към Агенцията по вписванията.

### ***1.2. Възможности за решаване на проблема в рамките на съществуващото законодателство:***

За решаване на проблема ще бъде организирано прехвърляне на базата данни и документите, отнасящи се до регистъра по несъстоятелност в частта относно предприемачите, както и данните от книгите на съда по несъстоятелността по чл. 634в от ТЗ на Агенцията по вписванията. Също така ще бъдат предприети действия по надграждане на регистъра с оглед осигуряване на вписване и обявяване на определени актове и действия в производството по несъстоятелност на физическите лица, предвидени в ЗНФЛ.

Въпреки това проблемът не може да бъде разрешен единствено чрез организационни или технологични мерки, тъй като измененията в тарифата са императивно предписани. В българското право на конституционно ниво е въведен принципът за законоустановеност на държавните такси – чл. 60, ал. 1 от Конституцията на Република България, съответно чл. 1 от Закона за държавните такси.

### ***1.3. Причини действащата нормативна рамка да не позволява решаване на проблема:***

Тарифа за държавните такси, събирани от Агенцията по вписванията, приета с Постановление № 243 на Министерския съвет от 2005 г. (обн., ДВ, бр. 94 от 2005 г.), не предвижда размери на държавни такси за предвидените услуги от регистъра по несъстоятелност по ТЗ. Съгласно преходните и заключителните разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, приет от 51-вото Народно събрание на 8 октомври 2025 г., в 3-месечен срок от влизането му в сила Министерският съвет следва да приеме необходимите изменения и допълнения на действащите тарифи за таксите по чл. 760е, ал. 4 ТЗ.

#### ***1.4. задължения, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или от правото на Европейския съюз:***

Със ЗИДТЗ (обн., ДВ, бр. 66 от 2023 г.) са въведени изискванията на Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване ефективността на производства по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (ОВ, L 172/18 от 26 юни 2019 г.). Според член 24 от Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 година относно производството по несъстоятелност държавите членки създават и поддържат на своята територия един или повече регистри, в които се публикува информацията относно производства по несъстоятелност.

Обхватът на подлежащите на вписване обстоятелства и подлежащите на обявяване актове е определен в чл. 24 от цитирания регламент, както и в множество разпоредби на Търговския закон, като съгласно чл. 760в и 798 ТЗ по отношение на производствата по несъстоятелност и стабилизация на предприемача се прилагат субсидиарно разпоредбите относно едноличния търговец.

Със ЗНФЛ (обн., ДВ, бр. 54 от 2025 г.), в сила от 8 юли 2025 г. се уреди производството по несъстоятелност на физическите лица, които са неплатежоспособни добросъвестни длъжници, както и условията и реда за установяване на погасяването на задълженията на длъжниците след приключване на производство по несъстоятелност. Изрично се уреждат случаите, в които е необходимо актовете на съда и на синдика да бъдат вписани и обявени в Регистъра по несъстоятелност. Вписват се и се обявяват молбата за откриване на производството по несъстоятелност (чл. 33, ал. 1), решението за откриване на производство по несъстоятелност (чл. 35, ал. 2), решението за отхвърляне на молба за откриване на производство по несъстоятелност (чл. 35, ал. 4), решението за одобряване на списъка на вземанията (чл. 47, ал. 3) и други. Обявяването в регистъра на призовки и покани е единственият начин за уведомяване на участващите в производството лица, а от обявяването на актовете текат повечето от сроковете, предвидени в закона.

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел (обн. ДВ, бр. 87 от 2025 г.) се извършиха изменения в чл. 760е ТЗ и чл. 105 ЗНФЛ, съгласно които регистърът по несъстоятелност се води и поддържа от Агенцията по вписванията, която събира такси в размери, определени с тарифа на Министерския съвет, за предоставяне на следните услуги от регистъра по несъстоятелност:

1. вписване и обявяване на актове;
2. издаване на удостоверение;
3. извършване на писмена справка;
4. издаване на заверено копие на хартиен носител от електронен образ на заявление или приложения към него.

#### ***1.5. Последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политики:***

Възможността за провеждане на производства по несъстоятелност на предприемача беше въведена през 2023 г., а вписването, обявяването и издаването на документи от регистъра – през 2024 г. Към настоящия момент с Постановление № 30 на Министерския съвет от 2025 г. за

допълнение на Тарифа № 1 към Закона за държавните такси за таксите, събирани от съдилищата, прокуратурата, следствените служби и Министерството на правосъдието, одобрена с Постановление № 167 на Министерския съвет от 1992 г. (обн., ДВ бр. 34 от 2025 г.) са въведени такси за видовете услуги, извършвани от регистъра по несъстоятелност по чл. 760е, ал. 4 ТЗ. Съгласно § 3 от Постановление № 30 на Министерския съвет от 2025 г, същото влиза в сила от 1 май 2025 г.

Поради това и не са извършвани последващи оценки на нормативни актове и анализи за изпълнение на политиките.

## 2. Цели:

**Цел 1 „СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ ОТ АГЕНЦИЯТА ПО ВПИСВАНИЯТА НА УСЛУГИТЕ ПО ЧЛ. 760Е, АЛ. 4 ТЗ ЗА ГРАЖДАНИТЕ И БИЗНЕСА ПРИ ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА РАЗХОДИТЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ ОРГАН“**

Чрез комплекс от нормативни, организационни и технически мерки регистърът следва да функционира в съответствие със споменатите в т. 1.4. нормативни изисквания. Действията по обработка и проверка на заявленията за вписване, обявяване и за издаване на удостоверения, справки и заверени преписи следва да бъдат финансово обезпечени, без тежестта за това да се прехвърля върху данъчните приходи. Размерите на таксите следва да бъдат определени въз основа на разходите за административно обслужване.

*Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.*

## 3. Заинтересовани страни:

### 1. предприемачи

- 1.1. в производство по несъстоятелност;
- 1.2. в производство по стабилизация;
- 1.3. в производство по погасяване на задължения;

Броят на предприемачите е променлив. Броят на предприемачите, спрямо които са висящи такива производства, също се променя във времето, тъй като се подават нови молби, а част от производствата приключват или се прекратяват.

Фигурата на предприемача беше дефинирана законодателно със ЗИДТЗ (обн., ДВ, бр. 66 от 2023 г.). Общият брой предприемачи не може да бъде точно определен, тъй като според чл. 760а ТЗ това са всички физически лица, които упражняват стопанска дейност, занаят или свободна професия, които не са еднолични търговци. Тези дейности и професии са разнородни и не всички подлежат на регистрация, а и липсват статистически данни за дела от тях, които изпадат в неплатежоспособност.

Приблизителен извод за броя на предприемачите може да бъде направен на база на лицата, които подлежат на регистрация по Закона за регистър БУЛСТАТ. Регистрирани са **82 377 физически лица**, упражняващи свободна професия или занаятчийска дейност. Извън тях 59 590 чуждестранни физически лица, които не притежават единен граждански номер или личен номер на чужденец, са регистрирани по чл. 3, ал. 1, т. 10, буква „а“ от закона, като част от тях извършват търговска дейност или независими лични услуги; 615 физически лица са регистрирани лица по чл. 3, ал. 1, т. 11 от закона, като част от тях са осигурители. Следва да се има предвид, че вероятно както част от подлежащите на регистрация, така и част от подлежащите на deregистрация субекти не са изпълнили задълженията си.

Също така, следва да се отбележи, че възможността за провеждане на такива производства беше въведена през 2023 г. със ЗИДТЗ (обн., ДВ, бр. 66 от 2023 г.). Със Закона за изменение и допълнение на Търговския закон (ЗИД ТЗ), приет от Народното събрание на 18 септември 2024 г. и обнародван в „Държавен вестник“, бр. 82 от 27 септември 2024 г., беше усъвършенствана уредбата във връзка със създаване на регистър по несъстоятелност при Министерството на правосъдието. След приетите промени в ТЗ през 2024 г. в Министерството на правосъдието се създаде регистър по несъстоятелност по чл.760е от ТЗ като структурирана база данни в електронна форма, като условията и редът за водене, съхраняване и достъп до регистъра бяха регламентирани с Наредба № Н-1 от 2025 г. за (обн., ДВ, бр. 36 от 2025 г.).

В този период и до настоящия момент съдилищата са подали данни за относително малък брой образувани производства по несъстоятелност на предприемачи – около 3 бр., а такива за стабилизация и погасяване на задължения няма. Поради това, предвид относително краткия изминал период и законова уредба, както и липсата на нагласа у адресатите на нормите да организират стопанската си дейност с оглед на новите правила, не може да се определи с точност нито очакваният средногодишен брой производства, съответно на вписванията и отбелязванията по тях, нито какъв би бил интересът на гражданите и организациите за получаване на справки извън безплатния достъп чрез публичния интерфейс на регистъра, както и за получаване на удостоверения и заверени преписи.

Ориентир може да бъде и броят производства, образувани през последните 5 години, спрямо еднолични търговци (ЕТ) – средно 16 на година по несъстоятелност, 0 по стабилизация и 0 за погасяване на задължения. Следва да се има предвид, че поради голямата си продължителност, към даден момент може да са активни по-голям брой производства. Посочената бройка е при 258 632 вписани и незаличени ЕТ (около 3 пъти повече от свободните професии и занаятчиите), като точният брой на икономически активните ЕТ не може да бъде преценен, доколкото съгласно чл. 38, ал. 9 от Закона за счетоводството, те не дължат нито публикуване на годишни финансови отчети (ако имат активи под 4 млн. лв, продажби под 8 млн. лв. и персонал под 50 души – около 52 предприятия годишно), нито на декларации за липса на дейност.

**2. физически лица** – неплатежоспособни добросъвестни длъжници, които желаят задълженията им към всички кредитори да бъдат удовлетворени в едно общо съдебно производство, след което да се освободят от задълженията си – техният брой не може да бъде определен;

**3. кредитори** – български и чуждестранни граждани – техният брой не може да бъде определен.

#### **4. съдилища – 147 броя**

Компетентни да разглеждат първоинстанционните производства по несъстоятелност, стабилизация и погасяване на задължения по отношение на предприемачите са 28-те окръжни съдилища. Въззивни жалби срещу техните актове се разглеждат от 5-те апелативни съдилища.

Компетентни да разглеждат първоинстанционните производства по несъстоятелност и погасяване на задължения по отношение на физическите лица са 113-те районни съдилища. Въззивни жалби срещу техните актове се разглеждат от 28-те окръжни съдилища.

Трета инстанция по всички такива дела е Върховният касационен съд.

#### **5. синдици – 340 бр.**

Последният *Актуален списък на лицата, на лицата, които могат да бъдат назначавани в производства по несъстоятелност по Търговския закон*, обнародван в Държавен вестник, бр. 45 от 2024 г., включва 340 души. В текущите списъците на синдиците в АИС за производство по несъстоятелност и стабилизация към Министерството на правосъдието са включени 285 синдици.

#### **6. държавни съдебни изпълнители – 211 бр.**

Съгласно чл. 19, ал. 3 ЗНФЛ функциите на синдик в производството по несъстоятелност на физически лица може да се изпълняват от държавен съдебен изпълнител. Към настоящия момент общият брой на държавните съдебни изпълнители е 211, разпределени в 113 районни съдилища.

#### **7. Министърът на правосъдието**

Министърът на правосъдието организира прехвърлянето на базата данни и документите, отнасящи се до регистъра по несъстоятелност в частта относно предприемачите, както и данните от книгите на съда по несъстоятелността по чл.634в ТЗ и издава заповед за това. Регистърът по несъстоятелност по отношение на физическите лица се въвежда в експлоатация със заповед на министъра на правосъдието, която се обявява на интернет страницата на Министерството на правосъдието и на Агенцията по вписванията.

#### **8. Агенцията по вписванията**

Агенцията по вписванията към министъра на правосъдието води и поддържа регистъра по несъстоятелност по чл. 760е ТЗ. Агенцията по вписванията събира такси в размери, определени с тарифа на Министерския съвет, за предоставяне на услуги от регистъра по несъстоятелност.

*Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).*

#### **4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:**

##### **4.1. По проблем 1:**

##### **Вариант 1 „Без действие“:**

##### **Описание:**

Не се извършват нормативни промени, нито се предприемат други мерки.

##### **Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:**

Няма.

*(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)*

##### **Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:**

Не се извършват услугите по вписване, обявяване и издаване на документи от регистъра в съответствие със закона, не могат да завършат производствата по несъстоятелност на предприемачите и на физическите лица, чиято предпоставка са вписванията, и се накърняват правната сигурност и възможността за защита на интересите на кредиторите на предприемачите, другите длъжници – физически лица, и третите лица.

*(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)*

##### **Специфични въздействия:**

Няма.

##### **Въздействия върху малките и средните предприятия:**

Предприемачи, които са малки и средни предприятия (МСП) и са изпаднали в неплатежоспособност, не могат да приключат процедури по несъстоятелност и да се достигне до погасяване на задълженията им в предвидените от закона случаи. МСП, които са кредитори или бъдещи контрагенти на предприемачи, не могат да се информират пълноценно и достоверно относно техния статус и да защитят правата си.

##### **Административна тежест:**

Не се променя.

*1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.*

*1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)*

## **Вариант 2 „Приемане на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерския съвет“:**

### **Описание:**

С проекта на Постановление се предлагат изменения и допълнения в два акта на Министерския съвет:

С § 1 от проекта на постановлението се предлага в Тарифата за държавните такси, събирани от Агенцията по вписванията, приета с Постановление № 243 на Министерския съвет от 2005 г. (обн., ДВ, бр. 94 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 105 от 2006 г., бр. 65 от 2008 г., бр. 39 и 77 от 2009 г., бр. 104 от 2011 г., бр. 27 от 2013 г., бр. 13 и 106 от 2014 г., бр. 99 от 2017 г., бр. 110 от 2020 г., бр. 1 от 2022 г., бр. 27, 31, 40 и 52 от 2023 г., и бр. 44 и 58 от 2024 г.), да се създаде раздел “Пг. Такси, събирани по Търговския закон” с чл.16п, с който се въвеждат прости такси, събирани при подаване на заявления за услугите от регистъра по несъстоятелност по отношение на предприемачи и физически лица в несъстоятелност. Предлага се основният размер на таксите за вписване и обявяване на актове да е 26 лв. за вписване и обявяване на актове, 17 лв. за издаване на удостоверение и за извършване на писмена справка за вписани обстоятелства и 18 лв. за издаване на заверено копие на хартиен носител от електронен образ на заявление или приложения към него.

Съобразно чл. 10а, ал. 2 от Закона за електронното управление са отчетени по-ниските разходи при електронно заявяване на услугите, а при издаване на удостоверение – и при получаването им, поради което в тези случаи са предложени и по-ниски размери: 20 лв. за вписване и обявяване на актове, 11 лв. за издаване на удостоверение, 13 лв. за извършване на писмени справки и 14 лв. за издаване на заверено копие на хартиен носител.

Съответно с § 2 от проекта на постановлението се предвижда в Тарифа № 1 към Закона за държавните такси за таксите, събирани от съдилищата, прокуратурата, следствените служби и Министерството на правосъдието (обн., ДВ, бр. 71 от 1992 г.) в раздел “Г. Такси, събирани от Министерството на правосъдието” т. 62ц да се отмени.

### **Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:**

Ще бъде осигурено законосъобразно вписване и обявяване на обстоятелства в регистъра по заявление (обявяване на списъци на приетите и неприетите вземания и сметка за разпределение), което позволява развитие и завършване на производствата по несъстоятелност на предприемачите и физическите лица и погасяване на задълженията им в предвидените от закона случаи. По този начин се подобрява бизнес средата и се дава възможност за втори шанс на предприемачите и физическите лица.

Ще бъде осигурено законосъобразно издаване на удостоверения, справки и заверени преписи от регистъра, което дава възможност на заинтересуваните кредитори и контрагенти на предприемачите и физическите лица, извън безплатния достъп чрез публично достъпен интерфейс, да се информират пълноценно и достоверно за състоянието на длъжника към настоящия или минал момент и да защитят своите права и законни интереси, като предотвратят загуба на вземанията си.

Позволява се осъществяването на дейността на синдиците като самонаети лица.

Осигуряват се ресурси за функциониране и надграждане на регистъра, без тежестта за това да се прехвърля върху данъчните приходи.

*(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)*

**Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:**

Няма.

*(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)*

**Специфични въздействия:**

Няма.

**Въздействия върху малките и средните предприятия:**

Съгласно чл. 760а ТЗ предприемачите са физически лица, чиято дейност не се води по търговски начин. Косвена последица от тази дефиниция е, че предприемачите са МСП. МСП са и част от лицата, които могат да искат издаване на документи от регистъра. Следователно посочените по-горе положителни въздействия се отнасят преди всичко за МСП.

**Административна тежест:**

Събирането на такси за вписване представлява разноси в производството по несъстоятелност, съответно разходи за издаване на документи. Това обаче не може да се оцени като негативно въздействие, защото производството по несъстоятелност предполага, че лицето доброволно е започнало предприемаческа дейност (а понякога само е поискало откриване на производство по несъстоятелност), а документите се издават по доброволно искане на заявителя; производството по несъстоятелност на физическо лице може да започне единствено по молба на това лице. Без приемане на тарифа въпросните услуги въобще не биха могли да бъдат предоставяни в съответствие със закона. Воденето на регистъра, задълженията за вписване и обявяване и последиците при бездействие са следствие от преценката за целесъобразност на въвеждането на такова производство в правото на Европейския съюз, ТЗ и ЗНФЛ, а не от подзаконовата уредба относно конкретния размер на таксите.

Разходите за гражданите и бизнеса от таксите в резултат от предлаганите изменения се изразяват в размера на таксите и евентуални транзакционни регистри. Индивидуалният размер на таксите е от 11 до 26 лв. (вж. по-горе в настоящата точка), но общият им размер не може да бъде оценен към настоящия момент (вж. т. 3). Разходите на време за заявяване и получаване на услугите не следват от оценявания нормативен акт, който се отнася само до размера на таксите.

Таксите ще са предварително определени, предвидими и разходоориентирани. Чрез предвидените за целта по-ниски размери се стимулира електронното заявяване и изпълнение на услугите, което ускорява услугите и облекчава гражданите и бизнеса.

**Вариант 3 „НЕНОРМАТИВНА НАМЕСА“:**

**Описание:**

Не се извършват нормативни промени. Вариант 3 предполага разрешаване на идентифицирания проблем чрез осигуряване на методическа подкрепа посредством провеждане на информационни кампании и обучения, изготвяне на указания, насоки с цел укрепване на административния капацитет и оптимизиране на административните процедури.

**Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:**

Няма.

*(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)*

**Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:**

Дефинираният в т. 1 проблем не може да бъде разрешен единствено чрез организационни или технологични мерки, тъй като измененията в тарифата са императивно предписани (чл. 60 от Конституцията на Република България, чл. 1 ЗДТ и преходните и заключителните разпоредби към ЗИД на Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел. (обн. ДВ, бр. 87 от 2025 г.).

Следователно няма да могат да се извършват законосъобразно услугите по вписване, обявяване и издаване на документи от регистъра, няма да могат да завършват производствата по несъстоятелност на предприемачите и на физическите лица, чиято предпоставка са вписванията, и ще се накърнят правната сигурност и възможността за защита на интересите на кредиторите на длъжниците – предприемачи и физически лица, и третите лица.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

### Специфични въздействия:

Не са идентифицирани очаквани специфични въздействия.

### Въздействия върху малките и средните предприятия:

Предприемачите, които са изпаднали в неплатежоспособност, не могат да приключат процедури по несъстоятелност и да се достигне до погасяване на задълженията им в предвидените от закона случаи. МСП, които са кредитори или бъдещи контрагенти на предприемачи, не могат да се информират пълноценно и достоверно относно техния статус и да защитят правата си.

### Административна тежест:

При този вариант административната тежест не се променя.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

## 5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

### 5.1. По проблем 1:

|          |                                                                                                                                                                   | Вариант<br>„Без<br>действие“ | Вариант 2<br>„Приемане на ПМС за<br>изменение и допълнение<br>на нормативни актове на<br>Министерския съвет“ | Вариант 3<br>„Ненормативна<br>намеса“ |
|----------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
| Ефективн | Цел 1: „създаване на условия за предоставяне на услугите по чл. 760е, ал. 4 ТЗ за гражданите и бизнеса при възстановяване на разходите на административния орган“ | ниска                        | висока                                                                                                       | Ниска                                 |
| Ефи      | Цел 1: „създаване на условия за предоставяне на услугите [...] при възстановяване на [...] разходите [...]“                                                       | ниска                        | висока                                                                                                       | Ниска                                 |
| Съгл     | Цел 1: „създаване на условия за предоставяне на услугите [...] при възстановяване на [...] разходите [...]“                                                       | ниска                        | висока                                                                                                       | Ниска                                 |

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степеня, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:

*ефективност, чрез която се измерва степеня, до която вариантите постигат целите на предложението;*

*ефикасност, която отразява степеня, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;*

*съгласуваност, която показва степеня, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.*

## **6. Избор на препоръчителен вариант:**

### **По проблем 1: Вариант 2 „ПРИЕМАНЕ НА ПОСТАНОВЛЕНИЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НОРМАТИВНИ АКТОВЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ“:**

С § 1 проекта на Постановление се правят промени в Тарифата за държавни такси, събирани от Агенцията по вписванията, приета с Постановление № 243 на Министерския съвет от 2005 г. (обн., ДВ, бр.94 от 2005 г.), като се определят такси за вписване и обявяване на актове, издаване на удостоверение, извършване на писмени справки и издаване на заверено копие на хартиен носител в производства по несъстоятелност на предприемачи и физически лица. Размерите на таксите зависят от това, дали заявлението е подадено и удостоверението се издава по електронен път или не. По този начин се постига висока степен на изпълнение на критериите за ефективност, ефикасност и съгласуваност по отношение на целта за „създаване на условия за предоставяне на услугите по чл. 760е, ал. 4 ТЗ за гражданите и бизнеса при възстановяване на разходите на административния орган“.

С § 2 постановлението се предвижда в Тарифа № 1 към Закона за държавните такси за таксите, събирани от съдилищата, прокуратурата, следствените служби и Министерството на правосъдието (обн., ДВ, бр. 71 от 1992 г.) раздел “Г. Такси, събирани от Министерството на правосъдието”, т. 62ц да се отмени.

При избор на вариант 1 „Без действие“ и вариант 3 „Ненормативна намеса“ описаният по-горе проблем въобще не би бил разрешен.

*Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.*

### **6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):**

- ☐ Ще се увеличи
- ☐ Ще се намали
- ☒ Няма ефект

Събирането на такси за вписване представлява разноси в производството по несъстоятелност, съответно разходи за издаване на документи. Това обаче не може да се оцени като негативно въздействие, защото производството по несъстоятелност предполага, че лицето доброволно е започнало предприемаческа дейност (а понякога само е поискало откриване на производство по несъстоятелност), а документите се издават по доброволно искане на заявителя; производството по несъстоятелност на физическо лице може да започне единствено по молба на това лице. Без приемане на изискваната по закон тарифа въпросните услуги въобще не биха могли да бъдат предоставяни. Воденето на регистъра, задълженията за вписване и обявяване и последиците при бездействие са следствие от преценката за целесъобразност на въвеждането на такова производство в правото на Европейския съюз, ЗНФЛ и ТЗ, а не от подзаконовата уредба относно конкретния размер на таксите.

Таксите ще са предварително определени, предвидими и разходоориентирани. Чрез предвидените за целта по-ниски размери се стимулира електронното заявяване и изпълнение на услугите, което ускорява услугите и облекчава гражданите и бизнеса.

По отношение на таксите не е директно приложима *Методиката за определяне на разходоориентиран размер на таксите по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност и разходването им*, приета с Постановление № 1 на Министерския съвет от 2012 г., тъй като тя се отнася към такси за регулиране и контрол под формата на лицензионни, регистрационни и разрешителни режими, каквито не са предмет на производствата пред регистъра по несъстоятелност. Таксите ще бъдат определени съобразно посочените по-горе правила на Закона за държавните такси.

*1.1. Изборът следва да е съотнесен с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.*

*1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.*

## **6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?**

☐ Да

.....  
.....

☒ Не

Регламентирането на таксите само способства за изпълнението на услуги по вписване, обявяване и издаване на документи от регистъра, които обаче са законова последица, произтичаща от правото на Европейския съюз, ЗНФЛ и ТЗ (вж. т. 1.4.).

*1.1. Изборът следва да е съотнесен с посочените специфични въздействия на избрания вариант.*

*1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).*

*1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.*

*1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.*

*1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.*

*1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.*

## **6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?**

☐ Да

.....  
.....

☒ Не

Регламентирането на таксите само способства за изпълнението на услуги по вписване, обявяване и издаване на документи от регистъра, които обаче са законова последица, произтичаща от правото на Европейския съюз, ЗНФЛ и ТЗ (вж. т. 1.4.)

*Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.*

## **6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?**

☒ Акът засяга пряко МСП

☐ Акът не засяга МСП

Съгласно чл. 760а ТЗ предприемачите са физически лица, чиято дейност не се води по търговски начин. Косвена последица от тази дефиниция е, че предприемачите са МСП. МСП са и част от лицата, които могат да искат издаване на документи от регистъра. Следователно посочените по-горе положителни въздействия се отнасят преди всичко за МСП.

*Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.*

#### **6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):**

Няма.

*Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.*

#### **7. Консултации:**

☐ Проведени са консултации

.....  
*Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.*

☒ Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Проектът за акт ще бъде публикуван на Портала за обществени консултации и на интернет страницата на Министерството на правосъдието с 30-дневен срок за становища.

*Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.*

#### **8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?**

☒ Да

☐ Не

Регламентирането на таксите способства за изпълнението на услуги по вписване, обявяване и издаване на документи от регистъра, чието водене произтича от правото на Европейския съюз, ЗНФЛ и ТЗ (вж. т. 1.4.). Не е налице оценка на въздействието на ниво Европейски съюз.

*1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).*

*1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.*

#### **9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?**

☐ Да

☒ Не

*(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)*

#### **10. Приложения:**

1. Търговски закон;
2. ЗИД на ТЗ (обн., ДВ, бр. 82 от 2024 г.);
3. ЗИД на ТЗ (обн., ДВ, бр. 66 от 2023 г.);
4. ЗНФЛ (обн., ДВ, бр. 54 от 2025 г.)
5. ЗИД на ЗТРРЮЛНЦ (обн., ДВ, бр. 87 от 2025 г.)

При разработване на проекта, възприет в избрания вариант за действие, ще бъдат изготвени разчети за определяне на таксите като приложение към финансовата обосновка.

*Приложете необходимата допълнителна информация и документи.*

## 11. Информационни източници:

1. АИС за производство по несъстоятелност и стабилизация към Министерство на правосъдието – <https://aistn.mjs.bg/>

2. списък на синдиците – <https://dv.parliament.bg/DVWeb/showMaterialDV.jsp?idMat=215720>

3. списък на адвокатите – <https://dv.parliament.bg/DVWeb/showMaterialDV.jsp?idMat=231146>

4. Търговски закон - <https://lex.bg/laws/ldoc/-14917630>

5. ЗИД на ТЗ (ДВ, бр. 82 от 2024 г.) - <https://dv.parliament.bg/DVWeb/showMaterialDV.jsp?idMat=228803>

6. ЗИД на ТЗ (ДВ, бр. 66 от 2023 г.) - <https://dv.parliament.bg/DVWeb/showMaterialDV.jsp?idMat=197682>

7. ЗНФЛ (обн. ДВ, бр. 54 от 2025 г.) <https://dv.parliament.bg/DVWeb/showMaterialDV.jsp?idMat=235619>

8. ЗИД на ЗТРРЮЛНЦ(обн., ДВ, бр. 87 от 2025 г.) - <https://dv.parliament.bg/DVWeb/showMaterialDV.jsp?idMat=238064>

*Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.*

## 12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност:

Дата:

Подпис:

4.11.2025 г.

X

д-р Любомир Талев  
Директор на дирекция СЗ  
Signed by: Lyubomir Nikolaev Talev